

Metodický list Odboru výzkumu Rektorátu Masarykovy univerzity č. 1/2021

Zásady a doporučení pro efektivní a kvalitní doktorské studium na Masarykově univerzitě

(ve znění účinném od 1. 11. 2021)

Obsah

1. Úvod	1
2. Zásady pro efektivní a kvalitní doktorské studium na Masarykově univerzitě	3
3. Doporučení pro vedení fakult Masarykovy univerzity	5
4. Doporučení pro guaranty a oborové rady doktorských studijních programů	9
5. Doporučení pro školitele studentů doktorských studijních programů	13
6. Doporučení pro studenty doktorských studijních programů	16

1. Úvod

Doktorské studium je vnímáno jako intenzivní individuální vzdělávání mladých vědců – odborníků (tzv. early-stage researchers), významně přispívajících vědeckému výkonu univerzity a schopných po ukončení studia samostatně generovat nové poznatky v akademické i aplikační sféře.

Na Masarykově univerzitě (dále také MU) je doktorské studium považováno za důležitou fázi v životě začínajícího vědce, ve které sehraává univerzita stěžejní roli. Proto univerzita přistoupila k vytvoření tohoto dokumentu s cílem definovat rámec přístupu k doktorskému studiu na MU, a zvýšit tak jeho efektivitu a kvalitu. Impulsem k jeho přípravě přitom byly:

- Strategický záměr MU, cíl 2.4 *Zavést vyšší standardy v doktorském studiu napříč obory s důrazem na kvalitu vědeckých výsledků doktorandů, získávání mezinárodních zkušeností v průběhu doktorského studia a na dodržení časového harmonogramu studia,*
- Akční plán na rok 2021, opatření 2.4.3 *Diskuze a zpracování návrhu doporučení a zásad pro jednotlivé prvky doktorského studia (např. příprava a hodnocení individuálních studijních plánů, mezinárodní rozměr doktorského studia, zakončování studia, rozvoj kompetencí školitelů apod.),* a též
- požadavek na vznik PhD strategie v rámci přípravy podkladů pro tzv. HR Award.

Tento metodický list se skládá ze souhrnu obecnějších zásad, jejichž naplnění by se postupně mělo stát pro MU cílem, a ze série doporučení pro jednotlivé aktéry doktorského studia, které z těchto obecnějších zásad vycházejí a které mohou vést k zefektivnění a zkvalitnění doktorského studia na Masarykově

univerzitě. Obsah materiálu se přitom opírá o dokument *Principles of Innovative Doctoral Training*¹ a o další navazující mezinárodní dokumenty². Dále se do textů promítají myšlenky *Evropské charty pro výzkumné pracovníky a Kodexu chování pro přijímání výzkumných pracovníků*³. Inspirací byly též dokumenty obdobného charakteru zpracované (vedle klasických legislativních předpisů) předními univerzitními pracovišti, která jsou si dobře vědoma faktu, že s definovanými zásadami a doporučeními pro doktorské studium a jeho jednotlivé aktéry se univerzita stává čitelnější a cílevědomější jak vůči okolí, tak vůči sobě samé.

Materiál byl schválen vedením univerzity dne 25. května 2021. Rada pro vnitřní hodnocení MU dne 22. června 2021 souhlasila s obsahem dokumentu a doporučila implementaci navržených kroků na fakultách MU. Materiál byl dále projednán se zástupci studentů doktorských studijních programů v Akademickém senátu MU dne 17. září 2021 a předložen na kolegiu rektora dne 21. září 2021. Po představení dokumentu jednotlivým aktérům doktorského studia na fakultách MU by se na centrální úrovni univerzity měla rozeběhnout diskuse nad tím, která doporučení by bylo vhodné promítnout do vnitřních předpisů MU (např. Strategický záměr, Studijní a zkušební řád, Statut MU ad.) a která by mohla být plně v kompetenci jednotlivých fakult.

---

¹ [Principles for Innovative Doctoral Training](#)

² [Using the Principles for Innovative Doctoral Training as a Tool for Guiding Reforms of Doctoral Education in Europe](#); [Exploration of the implementation of the Principles for Innovative Doctoral Training in Europe Final Report](#); [Bologna seminar Doctoral programmes for the European knowledge society](#); [Doctoral education – Taking Salzburg forward](#); [Salzburg II Recommendations](#);

³ [Evropská charta pro výzkumné pracovníky a Kodex chování pro přijímání výzkumných pracovníků](#)

2. Zásady pro efektivní a kvalitní doktorské studium na Masarykově univerzitě

Tyto zásady představují obecný rámec pro směřování Masarykovy univerzity při rozvoji koncepce doktorského studia, přičemž vychází z mezinárodně uznávaných principů kvalitního a inovativního doktorátu.

Masarykova univerzita

- Dbá na kvalitní, mezinárodně otevřené **přijímací řízení** do doktorského studia za účelem získání kvalitních, talentovaných a motivovaných uchazečů schopných zdárně studium absolvovat; za tímto účelem detailně **informuje** uchazeče a atraktivní formou na mezinárodním fóru propaguje doktorské studium.
- Nastavuje obecné **požadavky** pro doktorské studium, vč. adekvátní délky studia, a **směřování** budoucího vývoje v této oblasti, vnímá a implementuje rovněž trendy a úspěšné strategie z jiných institucí; **kvalitní výzkumnou činnost** chápe jako základní prvek doktorského studia.
- **Vyjednává na legislativní úrovni** podmínky doktorského studia, a zároveň se těmito podmínkami musí řídit v případě přípravy a uskutečňování doktorských studijních programů a souvisejících záležitostí.
- Podílí se na **financování** jednotlivých aktérů zapojených do doktorského studia, jejich výzkumných, vzdělávacích, mobilitních, rozvojových aktivit i materiálních potřeb a poskytuje **zázemí** pro uskutečňování doktorského studia.
- Zajišťuje kvalitní výzkumné prostředí a **pracovní podmínky ve vědě**, a to včetně naboru, odměňování, smluvních vztahů a sladění pracovního a rodinného života; tyto oblasti neustále reviduje a definuje ve vnitřních předpisech.
- Zajišťuje systém **hodnocení doktorských studijních programů**, poznatky vyhodnocuje a dále s nimi pracuje v souladu s cílem zlepšit výsledky, přičemž hodnocení kvality studia by mělo být založeno na mezinárodním, resp. národním oborovém srovnání a mělo by respektovat specifika jednotlivých vědních oblastí.
- Využívá systém **profesního rozvoje a hodnocení školitelů**, formuluje kvalifikační požadavky, práva a povinnosti školitelů, oceňuje schopnost školitelů kvalitně vést doktorské studenty, což se odráží v kariérním postupu školitelů.
- Vytváří vnitřní **systém monitoringu a hodnocení studia** jednotlivých doktorandů postavený na národních akreditačních standardech a mezinárodně platných kritériích.
- Vnímá **internacionalizaci** jako nástroj pro rozvoj kvality doktorského studia a vědecké kapacity instituce a podporuje vytváření mezinárodně atraktivního prostředí.
- Klade důraz na mezinárodní, interdisciplinární a mezisektorové⁴ **propojování** v rámci doktorského studia.
- Zajišťuje další **podpůrnou informační a poradenskou strukturu** využitelnou v průběhu doktorského studia, včetně orgánu řešícího podněty či možné stížnosti doktorandů na fungování doktorského studia.
- Podporuje možnost získávání zpětné vazby pro řešení disertačního projektu i od jiných odborníků než od školitele či členů oborové rady/komise.

---

⁴ Jedná se o propojení akademického prostředí a průmyslu/veřejné správy/obchodu/energetiky/služeb /zdravotnictví apod., např. v rámci tzv. collaborative PhD, ale i různých spoluprací v oblasti výzkumu.

- Podporuje vznik **doktorandské školy** na centrální nebo fakultní úrovni; na centrální úrovni pořádá především vzdělávání v oblasti rozvoje přenositelných dovedností, a to s cílem využití potenciálu absolventů při řešení praktických problémů nebo pro jejich uplatnění na pracovním trhu mimo akademickou sféru; zajišťuje také kurzy pro školitele; dále podporuje formální a neformální navazování kontaktů doktorandů mezi sebou a zaštiťuje aktivity, při kterých dochází k propojování a vytváření vzájemné sounáležitosti.
- Zlepšuje **povědomí o doktorském studiu** u zájemců o studium i u širší veřejnosti, významná je v tomto ohledu snaha o vytvoření spolupráce s dalšími institucemi či organizacemi.
- Sleduje **uplatnění absolventa** po studiu a informace využívá pro další zkvalitňování doktorského studia.

3. Doporučení pro vedení fakult Masarykovy univerzity

Níže uvedená doporučení nabízejí členům vedení fakult MU postupy pro jednotlivé etapy vzdělávání doktorandů, které vycházejí z požadavků vnitřních předpisů MU (které jsou níže v textu označeny **tučným písmem**) a opírají se o současné mezinárodně uznávané principy a zásady kvalitního doktorského studia.

Přijímání doktorandů

Přijímací řízení do doktorských studijních programů probíhá v návaznosti na § 48 až 50 [zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách](#), a na čl. 19 až 27 [Statutu MU](#):

- Konají se otevřená mezinárodní přijímací řízení.
  - Nabídka doktorandských pozic je vedena ve světovém jazyce daného oboru nebo dvojjazyčně.
  - Dbá se na obsahovou i jazykovou kvalitu webových stránek k přijímacímu řízení ke studiu.
  - Studium a související přijímací řízení do daného studijního programu je propagováno v kvalitních, pokud možno mezinárodních webových platformách, příp. periodicích.
- **Požadavky na uchazeče o studium jsou předem definovány a s dostatečným předstihem zveřejněny na webových stránkách fakulty nebo studijního programu.**
  - Jsou pořádány aktivity, jejichž prostřednictvím mohou zájemci získat povědomí o doktorském studiu na univerzitě.
- Studijní program má jasně stanovená a zveřejněná základní práva a povinnosti doktoranda a školitele a další podmínky studia (zejm. finanční zabezpečení studentů během studia a podmínky realizace povinných zahraničních stáží), se kterými se mohou uchazeči dopředu seznámit.
- **Složení oborové rady a oborových komisí, stejně jako seznam školitelů a anonymizovaný seznam studentů vedených jednotlivými školiteli spolu s plánovanými výzkumnými zaměřeními disertačních prací jsou zveřejněny na webových stránkách fakulty a MU.**
  - Je vhodné zveřejňovat odborné profily potenciálních školitelů a v rámci možností též členů oborové rady, a to nejlépe včetně vědeckých zájmů, publikační činnosti, grantů ad.
- Pro posuzování kvality uchazečů v rámci přijímacího řízení se užívá transparentní a předem zveřejněný systém hodnocení.
  - **S dostatečným předstihem je zveřejněna forma a rámcový obsah přijímacího pohovoru** (např. kvalita disertačního projektu, je-li vyžadován, jazykové znalosti, odborné znalosti ad.) **a kritéria pro jeho vyhodnocení.**
- Za účelem studia jsou vybíráni motivovaní a cílevědomí uchazeči s potenciálem pro kvalitní výzkumnou činnost a ukončení studia optimálně ve standardní době studia.
- Rozhodnutí o přijetí, a především rozhodnutí o nepřijetí ke studiu musí být řádně a dostatečně zdůvodněno, přičemž k uchazečům je třeba přistupovat rovnocenně, transparentně a předvídatelně.
- Uchazeči jsou přijímáni pouze ke školitelům, kteří mohou zajistit kvalitní vedení doktorandů s předpokladem úspěšného ukončení studia v řádném termínu.
  - Školitel se účastní přijímacího řízení doktoranda, kterého by měl následně vést, pokud se s ním nesešel již dříve.

- Školitel je odborníkem na danou vědeckou oblast a má časovou i finanční kapacitu k vedení doktoranda po celou dobu jeho studia.

Průběh studia a jeho monitoring

Studium v doktorských studijních programech se uskutečňuje v návaznosti na [Studijní a zkušební řád MU](#):

- **Studium v doktorském studijním programu probíhá podle individuálního studijního plánu (ISP) pod vedením jednoho školitele.**
  - Školitel vede doktoranda v rámci jeho studijní, výzkumné, publikační a pedagogické činnosti. Je též zodpovědný za hodnocení studenta, z čehož mu plynou související administrativní povinnosti. Studentovi dále poskytuje zpětnou vazbu ke kariernímu a profesnímu rozvoji.
  - Výjimkou pro ustanovení dvou školitelů je studium doktoranda pod dvojitým vedením (tzv. cotutelle/shared PhD/joint PhD/double PhD), kdy na MU působí jeden ze školitelů v koordinaci se druhým školitelem na spolupracující instituci, na které doktorand taktéž studuje. Celou spolupráci zajišťuje dohoda mezi studentem, oběma institucemi a oběma školiteli.
  - Do doktorandova studia se mohou v rámci jeho výzkumné činnosti zapojit další odborníci na danou vědní oblast (nazývání též konzultanti, specialisté), a to jak z MU, tak z jiných národních nebo zahraničních institucí (např. tzv. collaborative Ph.D.)
  - Doktorand si pro jakoukoli oblast i mimo doktorské studium může zvolit další poradce, a to dle svých potřeb.
- **Požadavky na studenta, průběh studia a na jeho úspěšné ukončení jsou oborovou radou řádně formulované a veřejně dostupné na webových stránkách fakulty nebo studijního programu.**
- Klade se důraz na odpovídající finanční zajištění doktoranda a jeho aktivit spojených se studiem, což zahrnuje adekvátní financování osobních zdrojů (stipendia) i výzkumu, podporu mobility a osobního a profesního rozvoje.
- Školitelé na svých pracovištích zapojují doktorské studenty do řešení konkrétních vědeckých projektů souvisejících s výzkumným zaměřením, resp. tématem jejich disertační práce, v rámci daných možností je podpoří úvazkem.
- **Student se účastní výběru a formulace výzkumného zaměření/tématu disertační práce.**
- Výzkumné zaměření/téma disertační práce je primárně založeno na originálním výzkumu a cílí na kvalitní výsledky, odpovídající standardům daného vědního oboru primárně v mezinárodním srovnání.
- Výzkumné zaměření/téma disertační práce je voleno tak, aby vedlo k získání znalostí, zkušeností a dovedností odpovídajících profilu absolventa daného studijního programu.
- Během prvního roku studia je stanoveno finální znění výzkumného zaměření/tématu disertační práce každého doktoranda.
  - Nejpozději do konce druhého semestru studia dojde ke **schválení ISP na celé období studia školitelem a oborovou radou.**
  - Student se seznámí s milníky studia, které definuje fakulta pro své doktorské studijní programy.

- Oborová rada může umožnit rotaci doktorandů po pracovištích/laboratořích tam, kde to povaha studijního programu a/nebo výzkumu dovoluje.
- Oborová rada může stanovit, že finální potvrzení školitele, který bude nadále doktoranda vést, proběhne až před koncem druhého semestru.
- **Školitel a oborová rada prostřednictvím aplikace v IS MU pravidelně hodnotí plnění semestrálních náplní ISP svých doktorandů a srozumitelně je informuje o výsledcích a výstupech hodnocení.**
- Doktorandi mají možnost se vyjádřit k průběhu studia a mají právo na zpětnou vazbu od školitele a oborové rady.
  - Komunikace probíhá při pravidelných setkáních a také prostřednictvím aplikace ISP v IS MU.
  - V případě neuspokojivých výsledků školitel tuto skutečnost řeší s doktorandem, případně i s oborovou radou, přičemž se společně snaží sjednat nápravu.
- Oborová rada podporuje pořádání veřejných a odborných přednášek, kde by mohli doktorandi pravidelně prezentovat dosažené výsledky své výzkumné práce v průběhu studia.
- Doktorandi vyjíždějí na zahraniční pobyty a stáže.
- Rozvíjí se mezisektorová spolupráce s aplikační sférou, tzn. oblast průmyslu, obchodu, veřejné správy, energetiky, služeb, zdravotnictví apod.
- Studium je koncipováno tak, aby umožňovalo rozvoj studentových analytických a syntetických dovedností, schopnosti samostatného vedení (tzv. leadership), schopnosti diskutovat o specifických i obecných problémech, kritického myšlení, schopnosti pracovat v mezinárodních týmech, prezentačních dovedností a jiných; nedílnou součástí je rovněž důraz na to, aby se doktorand ztotožnil s pravidly dobré výzkumné praxe a orientoval se v etických aspektech výzkumu (budování morální integrity mladého vědce/odborníka).

Ukončení studia (státní doktorská zkouška a obhajoba disertační práce)

- Vedení fakulty dbá na to, aby doktorandi včas a úspěšně ukončovali studium v doktorských studijních programech a byli úspěšní při uplatnění se na trhu práce, a realizuje tyto cíle především přijímáním fakultních opatření a strategií připravených na základě mezinárodně uznávané dobré praxe a pravidelného vyhodnocování poznatků k doktorskému studiu získaných na fakultní úrovni.
  - Pozornost přitom věnuje jednak efektivitě a kvalitě jednotlivých prvků doktorského studia a jednak připravenosti jeho aktérů naplnit výše uvedené cíle. Zejména se zaměřuje na oblasti
    - procesu výběru kvalitních a motivovaných uchazečů v rámci přijímacích řízení,
    - ověřování a dalšího rozvoje erudice členů oborových rad, resp. komisí a kvality činností vykonávaných těmito orgány,
    - odbornosti, vědecko-výzkumným kvalitám a pedagogickým kompetencím školitelů.
- V rámci ukončení studia se klade důraz na zhodnocení originality výsledků a kvality výzkumné práce doktorských studentů.
  - Průběh státní doktorské zkoušky a obhajoby disertační práce je jasně definovaný a veřejně přístupný na webových stránkách fakulty nebo studijního programu.
  - Hodnocení doktorandů probíhá s důrazem na následující základní parametry úspěšného absolutoria:
    - originalita výsledků a přínos oboru,

- kvalita získaných dat a způsob jejich analýzy tam, kde jsou v disertačním výzkumu data využívána,
- kvalitativní úroveň disertační práce odpovídající standardům v oboru,
- metodologická úroveň,
- detailní znalosti jednotlivých problémů disertační práce a hloubka pochopení oblasti jeho studia,
- publikace nebo perspektiva zveřejnění výsledků,
- schopnost studenta kriticky hodnotit a veřejně obhájit svůj podíl na obhajované práci (v případě spoluautorství),
- kvalita veřejné rozpravy při prezentaci disertační práce.

4. Doporučení pro guaranty a oborové rady doktorských studijních programů

Tato doporučení pro vzdělávání doktorandů jsou určena předsedům a členům oborových rad doktorských studijních programů na MU, vycházejí přitom z požadavků vnitřních předpisů MU (které jsou níže v textu označeny **tučným písmem**) a opírají se o současné mezinárodně uznávané principy a zásady kvalitního doktorského studia.

Role oborové rady v rámci studijní agendy

V návaznosti na čl. 27 a případně čl. 30 [Studijního a zkušebního řádu MU](#) oborová rada:

- **Stanovuje bližší podmínky pro prezenční a kombinovanou formu studia** (pokud rozlišení není řešeno v rámci akreditace), tyto podmínky fakulta zveřejní na svých webových stránkách.
- Přispívá k definici a k uplatňování celofakultních požadavků na studenty doktorského studia a dohlíží na jejich plnění; požadavky jsou zveřejněny na webových stránkách a týkají se především:
  - průchodu studiem a souvisejícími milníky doktorského studia,
  - minimálního finančního zabezpečení doktorandů v průběhu studia,
  - publikační aktivity doktorandů,
  - jejich zahraniční mobility a mezinárodní spolupráce (včetně podmínek pro realizaci povinných zahraničních stáží),
  - **rozvoje pedagogických kompetencí doktorandů a jejich podílení se na výuce,**
  - **přípravy a obhajoby jejich disertační práce.**
- **Navrhuje děkanovi členy a předsedy komisí pro přijímací zkoušky a specifikuje požadavky na přijímací zkoušky.**
  - Dohlíží na to, aby byli vybíráni motivovaní a cílevědomí uchazeči s potenciálem pro kvalitní výzkumnou činnost a ukončení studia optimálně ve standardní době studia.
  - Zajistí, aby uchazeči byli přijímáni pouze ke školitelům, kteří povedou doktorandy kvalitně a s předpokladem úspěšného ukončení studia v řádném termínu.
  - Kontroluje, že jsou veškeré potřebné informace s předstihem a řádně zveřejněny, a to včetně **vypsaných výzkumných zaměření/témat disertačních prací a seznamu potenciálních školitelů** (pokud možno včetně jejich odborných profilů).
  - Zasadí se o to, aby přijímacím řízením probíhalo transparentně a předvídatelně a aby k jednotlivým uchazečům bylo přistupováno rovnocenně.
- **Určuje školitele studenta, přičemž respektuje právo studenta na volbu školitele a tématu disertační práce.**
  - Navrhuje děkanovi jmenování školitelů a jejich odvolání.
- **Iniciuje, projednává a koordinuje program přednáškových kurzů, seminářů a dalších studijních náležitostí.**
  - Dbá na profesní i osobnostní rozvoj svých doktorandů.
  - Podporuje pořádání veřejných a odborných přednášek, kde by mohli doktorandi pravidelně prezentovat dosažené výsledky své výzkumné práce v průběhu studia.

- Na začátku studia jednotlivých doktorandů dohlédne na řádné definování spolupráce mezi jednotlivými aktéry.
  - **Schvaluje plánované výzkumné zaměření disertačních prací svých doktorandů.**
  - Nejpozději do konce druhého semestru studia nově přijatých doktorandů **schválí jejich individuální studijní plány** pro celé období (poté, co je schválí školitelé).
  - **Posuzuje, zda individuální studijní plány studentů jsou v souladu s charakteristikou doktorského programu.**
  - Dohlédne na zveřejnění milníků studia, které fakulta definuje pro své doktorské studijní programy.
  - Může umožnit rotaci doktorandů po pracovištích/laboratořích před finalizací výzkumného zaměření/tématu disertační práce tam, kde to povaha studijního programu a/nebo výzkumu dovoluje.
  - Může stanovit, že finální potvrzení školitele, který bude nadále doktoranda vést, proběhne během studia doktoranda, nejpozději však před koncem druhého semestru.
- **Nejméně v ročních intervalech projednává a hodnotí společně se školitelem průběh studia každého doktoranda.**
  - Hodnocení probíhá na základě diskuse školitele a oborové rady (nebo oborové komise či jiných poradních orgánů stanovených oborovou radou) s doktorandem.
  - **Výsledky jednání zapíše do agendy Schvalování a hodnocení ISP v IS MU.**
  - V případě neuspokojivých výsledků školitel tuto skutečnost řeší s doktorandem, případně i s oborovou radou, přičemž se společně snaží sjednat nápravu.
  - **Může děkanovi navrhnout odebrání stipendia doktorandům, kteří plní svůj ISP neuspokojivě.**
  - **Může děkanovi navrhnout ukončení studia doktorandů, kteří neplní svůj ISP.**
- Dohlídí na to, aby doktorandi včas a úspěšně ukončovali studium v daném doktorském studijním programu a byli úspěšní při uplatnění na trhu práce.
  - Sleduje a pravidelně vyhodnocuje průběh studia doktorandů v doktorském studijním programu, délku jejich studia a důvody, které mají vliv na tyto monitorované parametry, a zjištěné výsledky reflektuje ve svých aktivitách souvisejících s dalším koncepčním rozvojem daného programu.
- Dbá na kvalitu a transparentní průběh státní doktorské zkoušky a obhajoby disertační práce.
  - **Navrhuje děkanovi předsedu a členy komise pro státní doktorskou zkoušku a jejich odvolání.**
  - **Navrhuje děkanovi předsedu, členy komise a oponenty pro obhajobu disertační práce a jejich odvolání.**
  - **Navrhuje děkanovi termíny konání státní doktorské zkoušky a obhajoby disertační práce.**
  - Dohlídí na to, aby doktorandi byli hodnoceni dle předem definovaných a zveřejněných požadavků/parametrů úspěšného absolutoria.
- **Navrhuje děkanovi zřízení a personální obsazení oborových komisí, pokud je to pro daný program relevantní.**

Role oborové rady při zajišťování kvality a rozvoje DSP

- V návaznosti na předpis [Schvalování, řízení a hodnocení kvality studijních programů MU](#) oborová rada v rámci procesů zajišťování kvality:
  - **průběžně sleduje a hodnotí výuku v příslušném studijním programu,**

- vyhodnocuje odbornou úroveň studijního programu v souladu se současnou úrovní vědeckého poznání,
  - projednává záměr rozšíření, změny a prodloužení oprávnění uskutečňovat studijní program, jakož i záměr zrušit studijní program z iniciativy fakulty,
  - projednává sebehodnoticí zprávu o naplnění požadavků vyplývajících ze Standardů kvality studijních programů MU v rámci vnitřního hodnocení studijního programu jednou za pět let,
  - každoročně vyhodnocuje plán rozvoje studijního programu.
- Uskutečňuje pravidelné hodnocení školitelů, kde zohledňuje zejména:
    - výzkumnou erudici školitele,
    - úspěšnost a délku studia jeho doktorandů,
    - jeho přístup k vedeným studentům,
    - jeho komunikaci se svými doktorandy,
    - zapojení jeho doktorandů do výzkumných grantů školitele,
    - zpětnou vazbu doktorandů vůči svým školitelům.
  - Podporuje účast školitelů na vzdělávacích aktivitách v rámci profesního a osobnostního rozvoje, podporuje sdílení zkušeností a pravidel dobré praxe v doktorském studiu mezi jeho jednotlivými aktéry a tuto oblast reflektuje v hodnocení školitelů za účelem zefektivnění a zkvalitnění doktorského studia.
  - Oborová rada, příp. oborová komise organizuje pravidelná setkání doktorských studentů za účelem prezentace jejich výsledků; členové oborové rady/komise se setkání v rámci možností či dle pravidel konkrétního doktorského studijního programu účastní.
  - V rámci zvyšování kvality doktorského studijního programu doporučuje, aby školitelé systematicky sledovali další uplatnění svých absolventů.

Zjištěné informace zohledňuje např. při plánování rozvoje studijního programu vč. případné úpravy profilu absolventa/obsahu studijního programu, sledování kvality školitelů, propagaci doktorského studia v zahraničí (absolventi doktorského studia jako ambasadoři dobrého jména univerzity).

Oborové komise

Pokud jsou ustaveny oborové komise, pověřil je v souladu s čl. 27 [Studijního a zkušebního řádu MU](#) děkan na návrh oborové rady vykonáváním některých nebo všech činností uvedených v seznamu, a to ve vztahu k příslušnému studijnímu plánu se specializací.

- **Navrhuje děkanovi členy a předsedy komisí pro přijímací zkoušky a specifikuje požadavky na přijímací zkoušky.**
- **Určuje školitele studenta, přičemž respektuje právo studenta na volbu školitele a tématu disertační práce.**
- **Iniciuje, projednává a koordinuje program přednáškových kurzů, seminářů a dalších studijních náležitostí.**
- **Posuzuje, zda individuální studijní plány studentů jsou v souladu s charakteristikou doktorského programu.**
- **Nejméně v ročních intervalech projednává a hodnotí společně se školitelem průběh studia každého doktoranda.**
  - Výsledky jednání zapíše do agendy Schvalování a hodnocení ISP v IS MU.

- Navrhuje děkanovi předsedu a členy komise pro státní doktorskou zkoušku a jejich odvolání.
- Navrhuje děkanovi předsedu, členy komise a oponenty pro obhajobu disertační práce a jejich odvolání.
- Navrhuje děkanovi termíny konání státní doktorské zkoušky a obhajoby disertační práce.

5. Doporučení pro školitele studentů doktorských studijních programů

Následující doporučení si kladou za cíl informovat školitele o postupech, jenž mohou vést nejen ke zkvalitnění práce na vedení jejich doktorandů, ale i k osobnostnímu a profesnímu rozvoji školitelů samotných. Texty vycházejí z požadavků vnitřních předpisů MU (které jsou níže v textu označeny **tučným písmem**) a jsou odvozeny od současných mezinárodně uznávaných principů a zásad kvalitního doktorského studia.

Školitel

- Vnímá svého doktoranda jako partnera ve výzkumu, přičemž má stále na paměti, že je úkolem a odpovědností školitele uvést studenta do vědecké komunity a pomáhá mu se v ní zorientovat.
  - S doktorandem zachází ohleduplně a s respektem, spravedlivě jej hodnotí a je ochoten mu poskytnout radu i konstruktivní kritiku.
- Kriticky hodnotí svoje časové, finanční a kapacitní možnosti tak, aby bylo zajištěno skutečně kvalitní vedení doktorandů v kontextu svých dalších pracovních povinností.
- Pracuje na svém profesním růstu, a to i v oblasti vedení doktorandů, přičemž kvalita jeho práce s doktorandy je hodnocená oborovou radou.
  - Vedení studenta bere jako součást svého vlastního rozvoje.
  - Účastní se vzdělávacích aktivit, které univerzita v této souvislosti nabízí.
  - Sdílí své zkušenosti se svými kolegy (supervize, mentoring).
- Je odborníkem ve svém oboru, je aktivní ve výzkumu a udržuje si přehled o odborných a karierních informačních zdrojích, aby byl kompetentní vést doktorandy.

Role školitele při vedení doktoranda

V návaznosti na ustanovení čl. 28 a čl. 30 [Studijního a zkušebního řádu MU](#) školitel:

- Vyhledává motivované a cílevědomé uchazeče, kteří mají velkou vůli a potenciál studium dokončit s kvalitními výsledky a ideálně ve standardní době studia.
  - Má zveřejněný svůj odborný profil školitele vč. vědeckých zájmů, publikační činnosti, grantů, současných studentů a dosavadních absolventů doktorského studia.
  - Inzeruje doktorské téma tak, aby reflektovalo mezinárodní vědecké směry a bylo v souladu s aktuálními granty a strategií domácího pracoviště.
  - Při výběru uchazečů o přijetí ke studiu v doktorském studijním programu se účastní transparentního, nejlépe mezinárodního výběrového řízení.
- Na začátku studia se s doktorandem dohodne na způsobu vzájemné spolupráce.
  - **Spolu se studentem připraví plánované výzkumné zaměření jeho disertační práce.**
  - Vytvoří harmonogram pravidelných konzultací.
  - Dohlédne na to, že se klíčové milníky studia, které definuje fakulta pro své doktorské studijní programy, promítnou do doktorandova individuálního studijního plánu (dále ISP).
  - **Sestaví společně se studentem jeho ISP, který nejpozději do konce druhého semestru schválí v agendě Schvalování a hodnocení ISP v IS MU.**
  - **Schválí studentův návrh Semestrální náplně ISP pro první semestr.**
  - Dohodne s doktorandem realizaci jeho dalších povinností (např. pedagogické povinnosti-pomoc při výuce, příprava plánu budoucí zahraniční stáže ap.).

- Setkává se dostatečně často a pravidelně se studentem v intervalech dohodnutých na začátku studia a v souladu s požadavky vyplývajícími z ISP.
  - První schůzky s doktorandem probíhají co nejdříve po jeho přijetí ke studiu.
- Pravidelně komunikuje s doktorandem a poskytuje mu rady nejvhodnějším způsobem s přihlédnutím k místu působení školitele i studenta a k formě studia.
- Zajistí, aby doktorandův disertační výzkum:
  - spadal do odbornosti školitele
  - a byl realistický, tj. byl koncipován tak, aby bylo možno jej dokončit s dostupnými zdroji a pokud možno ve standardní době studia.
- Dodržuje harmonogram stanovený pro vedení a monitorování studenta a důsledně vyžaduje plnění ISP.
  - **Pravidelně schvaluje a hodnotí jednotlivé Semestrální náplně ISP a pořizuje o tom záznam v Informačním systému MU** (agenda Schvalování a hodnocení individuálních studijních plánů Ph.D.).
  - Přispívá k časnému a úspěšnému ukončení studia svého studenta jeho podporou během celého studia a v různých jeho aspektech, včetně aktivního řešení skutečností, které by mohly vést k nepřiměřenému prodloužení nebo neúspěšnému ukončení studia, případně k problematickému uplatnění absolventa na trhu práce.
- V případě neuspokojivých výsledků doktoranda diskutuje tuto skutečnost s ním, ale i oborovou radou, přičemž se společně snaží nalézt řešení.
  - Neuspokojivé výsledky objektivně, tedy s přihlédnutím ke specifickým důvodům a okolnostem neúspěchu, reflektuje v hodnocení doktorandova výkonu v semestrální náplni ISP.
  - **Pokud z hodnocení studia školitelem a oborovou radou vyplývá, že plnění ISP je závažně porušováno, účastní se jednání oborové rady se studentem a případně dalšími stranami. V případě, že jednání signalizuje nesplnění povinností vyplývajících z ISP, může oborová rada děkanovi navrhnout ukončení doktorandova studia.**
- Pravidelně se účastní setkání doktorských studentů organizovaných oborovou radou (příp. oborovou komisí), a to především tehdy, když své výsledky prezentuje školitelův doktorand.
- Podporuje studenta v profesním rozvoji.
  - Poskytuje studentovi zpětnou vazbu k jeho analýze vzdělávacích a rozvojových potřeb a ke zvoleným vzdělávacím aktivitám v rámci univerzity i mimo ni.
  - Chápe důležitost rozvojových aktivit pro kariéru svého doktoranda a nechává mu možnost se jim v přiměřené míře věnovat.
- Podporuje studenta v jeho mezinárodních aktivitách.
  - Nabídne studentovi podporu při zajišťování povinné zahraniční stáže, příp. dalších typů zahraničních pobytů, konferencí, workshopů apod. (např. networking a možnosti financování).
  - Je nápomocen při zapojování doktoranda do grantových projektů, a to včetně těch mezinárodních.
- Zajistí za sebe adekvátní náhradu pro případ delší plánované nepřítomnosti, kdy nebude moci plnit své povinnosti školitele, a vše řádně prodiskutuje se studentem.

- Dodržuje dohodnutá pravidla komunikace s doktorandem a odpovídajícím způsobem poskytuje konstruktivní zpětnou vazbu k materiálům zasílaným studentem v rámci přípravy disertační práce apod.
- Podporuje včasné odevzdání disertační práce (příp. i tezí disertační práce, pokud jejich přípravu vyžaduje oborová rada).
  - **V případě, že student po projednání se svým školitelem podal přihlášku k obhajobě disertační práce, předloží školitel komisi pro obhajobu disertační práce své stanovisko k disertační práci.**
- Poskytuje oborové radě součinnost při nominaci oponentů disertační práce a členů zkušební komise pro státní doktorskou zkoušku a obhajobu disertační práce.
- Diskutuje s doktorandem o možnostech jeho uplatnění po skončení studia a sleduje kariérní cestu úspěšného absolventa.
  - Informace zjištěné sledováním kariérní cesty úspěšných absolventů mohou být zohledněny např. při plánování rozvoje studijního programu vč. případné úpravy profilu absolventa/obsahu studijního programu, zajišťování kvality školitelů, propagaci doktorského studia v zahraničí (absolventi doktorského studia jako ambasadoři dobrého jména univerzity).
  - Podporuje absolventa ve výjezdu na postdoktorandské pozice v zahraničí.

Další principy práce školitelů doktorských studentů

- Diskutuje se studentem o standardech akademického chování, etických aspektech, plagiátorství a o rizicích spojených s výzkumnou prací.
  - Podá zpětnou vazbu k navrhovanému disertačnímu výzkumnému projektu, k informačním zdrojům a výzkumům souvisejícím se studentovou disertační prací a ke standardu očekávanému v daném vědním oboru.
  - Upozorní doktoranda na nutnost posouzení disertačního výzkumu [Etickou komisí pro výzkum](#) a jeho případné další právní souvislosti, vč. oblasti duševního vlastnictví, v případě, že to studentův výzkum vyžaduje.
- Propojuje doktoranda s dalšími odborníky (interními či externími) v případě, že doktorandův disertační výzkum sahá i mimo odborné znalosti školitele.

6. Doporučení pro studenty doktorských studijních programů

Následující doporučení si kladou za cíl informovat doktorandy Masarykovy univerzity o postupech, jež mohou vést nejen ke zkvalitnění jejich studia a výzkumu na MU, ale i k osobnostnímu a profesnímu rozvoji jich samotných. Texty vycházejí z požadavků vnitřních předpisů MU (které jsou níže v textu označeny **tučným písmem**) a opírají se o současné mezinárodně uznávané principy a zásady kvalitního doktorského studia.

Doktorand

- Chápe, že je vnímán jako začínající vědec, a podle toho sám přebírá zodpovědnost za plánování svého studia a vytyčení průběžných cílů, zároveň je odpovědný i za svou budoucí kariéru.
  - Pracuje svědomitě, samostatně a nezávisle, je schopen řídit svou činnost za přispění svého školitele.
- Přijímá a řídí se požadavky na činnost výzkumných pracovníků a obecnými zásadami⁵, ke kterým patří svoboda výzkumu, etické zásady, profesní odpovědnost a přístup, smluvní a zákonné povinnosti, odpovědnost, řádné postupy v oblasti výzkumu a šíření a využívání výsledků.

Role doktoranda ve studiu a výzkumu

V návaznosti na čl. 30 a v souladu s čl. 27 a 28 [Studijního a zkušebního řádu MU](#) doktorand:

- Seznámí se ještě před začátkem studia s vnitřními předpisy a pravidly univerzity a má přehled o místech a osobách, která jsou pro jeho informovanost v průběhu studia důležitá.
- Na začátku studia se se školitelem dohodne na způsobu vzájemné spolupráce.
  - **Dohodne se se školitelem na plánovaném výzkumném zaměření své disertační práce.**
  - Vytvoří harmonogram pravidelných konzultací.
  - **Sestaví společně se školitelem svůj individuální studijní plán** (dále ISP), který mu nejpozději do konce druhého semestru **schválí školitel a oborová rada**; v případě potřeby bude mít vyřešeny etické otázky.
  - Bere na zřetel milníky studia, které definuje fakulta pro své doktorské studijní programy, a promítne je do návrhu svého ISP.
  - **Navrhne Semestrální náplň ISP pro první semestr a nechá si ji schválit školitelem.**
  - Seznámí se se zásadami BOZP a PO.
  - Obeznámí se s podmínkami svého fungování v rámci pedagogické činnosti na univerzitě.
  - Konzultuje podle potřeby a relevance se školitelem své další záměry jako např. spolupráce s dalšími vědci či studenty, mentoring od dalších kolegů ad.
- Aktivně se zajímá o oblast vybraného oboru nad rámec svých studijních povinností, zároveň dbá o svůj profesní a osobní rozvoj.
  - Účastní se aktivit, které univerzita nabízí.
  - Aktivně vyhledává možnosti svého rozvoje i mimo Masarykovu univerzitu.
  - V souvislosti s výzkumným zaměřením své disertační práce se zajímá o možnosti mezioborové spolupráce s dalšími kolegy a studenty.

---

⁵ [Evropská charta pro výzkumné pracovníky a Kodex chování pro přijímání výzkumných pracovníků](#)

- Vyhledává možnosti financování a grantů v souvislosti se svým doktorským studiem (např. podpora jeho disertačního projektu, zahraničních mobilit atd.).
- Účastní se zahraničních výjezdů a stáží.
- Pravidelně komunikuje se svým školitelem a plní předem dohodnuté požadavky v termínu, který si společně stanoví.
  - Na konzultaci se školitelem chodí připraven a s jasným cílem.
  - Samostatně a včas podle dohodnutého harmonogramu postupuje v přípravě své disertační práce a její zpracování se školitelem pravidelně konzultuje.
  - Respektuje další pracovní povinnosti školitele a příslušně plánuje včas a s předstihem konzultace a schůzky se školitelem.
- **Plní podmínky studia stanovené v ISP a dodržuje v něm stanovený harmonogram své práce.**
  - O postupu svého studia a přípravě disertační práce podává na konci každého semestru zpětnou vazbu v rámci Semestrální náplně ISP v agendě Schvalování a hodnocení individuálních studijních plánů Ph.D. v IS MU.
  - Reflektuje případné doplňující požadavky školitele či oborové rady stanovené v rámci podmínek studia definovaných ISP.
- Doktorand plní své studijní a výzkumné povinnosti a pracuje na svém osobním rozvoji tak, aby své studium ukončil úspěšně a včas a byl řádně připraven na svoje další profesní uplatnění.
  - Informuje včas školitele, pokud se objeví skutečnosti, které mohou mít vliv na pokračování jeho výzkumu či celkově studia.
  - Problematické záležitosti řeší bezodkladně a reflektuje je také ve zpětné vazbě v rámci semestrální náplně ISP.
- V případě neuspokojivých výsledků svého studia diskutuje o této skutečnosti se školitelem, případně oborovou radou, a snaží se společně nalézt řešení.
  - Pokud školitel a/nebo oborová rada ve svém hodnocení semestrální náplně ISP konstatují neuspokojivý výkon doktoranda, doktorand reflektuje požadavky na zlepšení a pod vedením školitele spolupracuje na nápravě problematického stavu.
- Vyhledává možnosti prezentovat svůj výzkum různému publiku, ať už se jedná o další doktorandy a/nebo širší odborné plénum.
- V případě stížnosti má možnost se obrátit na nestranného člověka nebo orgán.

Šárka Pospíšilová
prorektorka pro výzkum a doktorské studium

Brno 21. 10. 2021